Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS PROKURORAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS POLICIJOS KOMISARAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS PIRMININKAS

VYRIAUSIOSIOS TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJOS PIRMININKAS

ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2016–2017 METŲ PROGRAMOS TVIRTINIMO

2015 m. ..... d. Nr. Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015−2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, 38.2 papunkčiu,

t v i r t i n a m e Lietuvos Respublikos rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo korupcijos prevencijos 2016–2017 metų programą (pridedama).

Generalinio prokuroro pavaduotojas,
laikinai einantis generalinio prokuroro pareigas — Darius Raulušaitis

Generalinis policijos komisaras — Linas Pernavas

Direktorius — Saulius Urbanavičius

Pirmininkas — Zenonas Vaigauskas

Pirmininkas — Romas Valentukevičius

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro,
Lietuvos Respublikos generalinio policijos komisaro,
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus,
Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininko
2015 m. d.
įsakymu Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2016–2017 METŲ PROGRAMA

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo korupcijos prevencijos 2016–2017 metų programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių partijų finansavimo srityse 2016–2017 metais.

2. Ši programa apima svarbiausias korupcijos prevencijos rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių partijų finansavimo srityse nuostatas. Programa orientuojama į korupcijos rizikos veiksnių mažinimą ir šalinimą bei korupcijos rizikos veiksnių valdymą minėtose srityse ir atitinkamai į visų politinėje veikloje dalyvaujančių subjektų, įskaitant rinkėjus, veiklos skaidrumo, viešumo ir atskaitingumo didinimą, jų sąžiningumo ir atsparumo korupcijai stiprinimą.

3. Šios programos nuostatos taikomos Lietuvos Respublikos vyriausiajai rinkimų komisijai (toliau – VRK), kitoms rinkimams ir (ar) referendumams organizuoti bei vykdyti sudaromoms rinkimų komisijoms bei kitiems subjektams, nurodytiems Programos priede pateiktame Lietuvos Respublikos rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo korupcijos prevencijos 2016–2017 metų programos įgyvendinimo priemonių 2016–2017 metų plane, įgyvendinant jiems įstatymų ir kitų teisės aktų pavestas funkcijas rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės srityse arba prisidedant prie šių funkcijų įgyvendinimo.

4. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015−2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, (toliau – Nacionalinė kovos su korupcija programa), Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi ir kitais teisės aktais.

5. Šioje programoje vartojamos sąvokos atitinka šios programos 4 punkte nurodytuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Ši programa įgyvendinama pagal programos priede pateiktą Lietuvos Respublikos rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo korupcijos prevencijos 2016–2017 metų programos įgyvendinimo priemonių 2016–2017 metų planą (toliau – Priemonių planas).

II SKYRIUS
APLINKOS ANALIZĖ

7. Nacionalinėje kovos su korupcija programoje korupcija apibrėžiama kaip viena iš nacionalinių grėsmių valstybei ir kaip vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliančių grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, iškreipiančių socialinį teisingumą, sąžiningą konkurenciją, verslo sąlygas, mažinančių ekonomikos augimą, keliančių pavojų valstybės valdymui, valstybės ar savivaldybių įstaigų stabilumui ir visuomenės moralei. Korupcija sietina su pernelyg dideliu biurokratijos ir reglamentavimo mastu, sprendimų diskrecijos ir atskaitingumo pusiausvyros nebuvimu. Korupcija yra latentinis reiškinys, o korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų poveikis įvairioms teisinėms, politinėms ir socialinėms sritims paprastai išryškėja tik vėliau, susidūrus su korupcijos pasekmėmis. Tai reiškia, kad veiksminga valstybės antikorupcinė veikla turėtų būti skirta ne tik korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams užkardyti, bet ir šalinti bei mažinti sąlygas asmenims, dirbantiems viešajame sektoriuje, turėti naudos, atlikti žalingus veiksmus ar susilaikyti nuo naudingų visuomenei veiksmų.

8. Nacionalinėje kovos su korupcija programoje nurodoma, kad politinės veiklos ir teisėkūros srityje fiksuojami tokie korupcijos rizikos veiksniai: neteisėtomis priemonėmis renkami rinkėjų balsai, gaunamas neskaidrus papildomas finansavimas, neteisėtas lobizmas, įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir vietos savivaldos valdžių atstovai, inicijuodami teisės aktų pakeitimus, kartais yra veikiami įvairių verslo grupių, kurios siekia joms naudingų teisės aktų pakeitimo ir priėmimo. Vis dar pasitaiko rinkimų dokumentų klastojimo, rinkėjų balsų pirkimo atvejų. Šiuo metu jau yra galimybė asmeniui elektroniniu būdu pasitikrinti, ar teisingai nurodyta jo auka politinei partijai, politinės kampanijos dalyviui. Tą galima padaryti interneto svetainėje www.rinkejopuslapis.lt, tačiau nėra iki galo užtikrintas partijų narių mokesčių, paramos nepinigine forma, apskaitos mechanizmo skaidrumas ir viešumas.

9. Remiantis sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2014“ duomenimis, galima daryti išvadą, kad antikorupcinė aplinka Lietuvoje gerėja. Šis tyrimas iš dalies patvirtina kitų tyrimų duomenis (Pasaulinio korupcijos barometro, „Eurobarometro“). Jis taip pat atskleidžia, kad vis dar yra skirtumas tarp korupcijos suvokimo ir korupcinės patirties, t. y. gyventojai dažnai

neigiamai vertina korupcinę aplinką šalyje ar tam tikroje institucijoje, nors patys asmeniškai su korupcija nėra susidūrę.

Įvertinus visuomenės požiūrį į korupciją kaip rimtą problemą, nustatyta, kad 48 proc. gyventojų, 29 proc. valstybės tarnautojų ir 30 proc. verslo atstovų korupciją laiko labai rimta problema, ir šis skaičius yra mažiausias nuo 2005 metų (2011 metais korupciją labai rimta problema laikė 67 proc. gyventojų, 39 proc. verslo atstovų ir 42 proc. valstybės tarnautojų).

Pagal tarptautinės nevyriausybinės organizacijos „Transparency International“ paskelbtus korupcijos suvokimo indekso 2014 metų tyrimo rezultatus Lietuvai skirti 58 balai iš 100 galimų ir 39 vieta 175 šalių sąraše, 2013 metais Lietuva gavo 57 balus ir užėmė 43 vietą iš 177 valstybių (100 balų – labai skaidri, 0 – labai korumpuota valstybė).

Europos Komisijos atlikto „Eurobarometro“ tyrimo, paskelbto 2014 metų vasario mėnesį, rezultatai rodo, kaip Lietuvos gyventojai vertina korupcijos situaciją Lietuvoje: 58 proc. respondentų teigė, kad korupcija yra labai paplitusi, Latvijoje tokios nuomonės buvo 38 proc., Estijoje – 15 proc. apklaustųjų (Europos Sąjungos vidurkis – 27 proc.). Maniusiųjų, kad korupcijos lygis šalyje per pastaruosius 3 metus labai išaugo, buvo 24 proc. Lietuvoje, 14 proc. Latvijoje ir 10 proc. Estijoje (Europos Sąjungos vidurkis – 29 proc.).

Pasaulinio korupcijos barometro 2013 metų duomenimis, 77 proc. Lietuvos gyventojų manė, kad asmeninės pažintys yra labai svarbios norint išspręsti klausimą viešajame sektoriuje. Latvijoje taip manė 68 proc., Estijoje – 52 proc. (Europos Sąjungos vidurkis – 66 proc.). Be to, 63 proc. apklaustųjų Lietuvoje laikėsi nuomonės, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) daro įtaką stambūs subjektai, veikiantys savo interesų naudai. Latvijoje taip atsakė 71 proc., Estijoje – 46 proc. respondentų (Europos Sąjungos vidurkis – 57 proc.).

Vertindami institucijų ir sektorių korupcijos lygį, 80 proc. Lietuvos gyventojų korumpuotu laiko Lietuvos Respublikos Seimą (toliau – Seimas), 79 proc. – teismus, 78 proc. – politines partijas, 73 proc. – sveikatos priežiūros institucijas. 26 proc. Lietuvos gyventojų teko duoti kyšį švietimo, teismų, sveikatos priežiūros, policijos, registravimo ir leidimų išdavimo, komunalinių paslaugų teikimo, mokesčių, žemėtvarkos institucijose. Į klausimą, kokia dažniausia priežastis, dėl kurios teko duoti kyšį, 40 proc. respondentų atsakė, kad siekė pagreitinti reikalus, 30 proc. – kad tai buvo dovana ar padėka, 26 proc. – kad tai buvo vienintelis būdas gauti paslaugą, 4 proc. tikėjosi gauti pigesnę paslaugą.

62 proc. apklaustų Lietuvos gyventojų manė, kad eiliniai žmonės negali nieko pakeisti kovojant su korupcija (Latvijoje taip manančiųjų buvo 45 proc., Estijoje – 61 proc. (Europos Sąjungos vidurkis – 39 proc., pasaulio šalių vidurkis – 33 proc.). 77 proc. Lietuvos respondentų teigė, kad norėtų dalyvauti kovojant su korupcija (Latvijoje – 74 proc., Estijoje – 69 proc. (pasaulio

šalių vidurkis – 87 proc.). 58 proc. apklaustų Lietuvos gyventojų teigė, kad praneštų apie korupcijos atvejį (Latvijoje – 48 proc., Estijoje – 52 proc.).

2013 metais paskelbtoje pirmojoje Europos Sąjungos kovos su korupcija ataskaitoje apžvelgiama kiekvienos valstybės narės padėtis: kokios kovos su korupcija priemonės jau įdiegtos, kurios veikia gerai, ką ir kaip būtų galima patobulinti. Ataskaitoje pažymėta, kad sukūrusi plačią teisinę sistemą Lietuva jau pademonstravo ryžtą užkirsti kelią korupcijai ir su ja kovoti, strateginės kovos su korupcija kryptys Lietuvoje yra visiškai teisingos. Tačiau yra atkreipiamas dėmesys į naujų efektyvesnių būdų paiešką siekiant užtikrinti viešųjų pirkimų skaidrumą, viešųjų ir privačių interesų deklaravimą laiku, atsakomybę ir korupcijos prevencijos gerinimą kitose srityse.

10. Institucijos, įgyvendinančios šią programą, vertina minėtus sociologinių tyrimų rezultatus ir įvardytus korupcijos rizikos veiksnius, kaip galinčius turėti objektyvią įtaką kiekvienos valstybės institucijos, pirmiausia šios programos kontekste – VRK bei kitų rinkimų komisijų, veiklai. Nors VRK ir kitose rinkimų komisijose iki šiol nebuvo užregistruota kyšininkavimo atvejų ar kitų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, jos laikosi pozicijos, kad geriausiai su korupcija galima kovoti prevencinėmis priemonėmis, t. y. vengiant jos atsiradimo ir ypatingą dėmesį kreipia į prielaidų VRK ir kitų rinkimų komisijų nariams, valstybės tarnautojams bei kitiems darbuotojams piktnaudžiauti tarnyba ir pavestas funkcijas vykdyti vadovaujantis ne teisės aktais, o savivaliaujant arba siekiant naudos sau ir (arba) tretiesiems asmenims identifikavimą ir eliminavimą bei šių asmenų antikorupcinio elgesio formavimą ir skatinimą. Tai yra ypač aktualu įvertinus kitų rinkimų komisijų sudarymo tvarką, kai į jas dalį savo narių deleguoja politinės partijos, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje.

11. Šią programą įgyvendinančios institucijos mato būtinybę nuolat tobulinti įgyvendinamų korupcijos prevencijos priemonių sistemą, rengti ir vykdyti kompleksines antikorupcines priemones rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse, kuriose yra didžiausia rizika korupcijai atsirasti.

Lietuvoje vis dar labai aktuali politinių subjektų finansavimo lėšų panaudojimo skaidrumo problema.

Pastaruoju metu labai paaštrėjo rinkėjų papirkimo / jų balsų pirkimo klausimas bei su juo susijęs rinkimų rezultatų pripažinimo negaliojančiais (pirmumo balsų, atiduotų už konkretų kandidatą, pripažinimo negaliojančiais) ar pan. klausimas. Nors šie teisės pažeidimai (nusikaltimai) yra gana latentiški, jų išaiškinamumas per paskutiniuosius keletą rinkimų pagerėjo. Viena vertus, galima teigti, kad taip atsitiko dėl išaugusio tokių pažeidimų (nusikaltimų) skaičiaus. Antra vertus, darytina prielaida, kad tokie rezultatai buvo pasiekti dėl efektyvesnio teisėsaugos institucijų darbo ir bendradarbiavimo su rinkimų komisijų nariais bei pilietiškai nusiteikusiais rinkėjais. Šią programą

įgyvendinančios institucijos dės dar daugiau pastangų, idant būtų sustiprintos prielaidos rinkėjų papirkimui / jų balsų pirkimui užkardyti.

Kita sritis, kurioje politiniai subjektai neskaidriai panaudoja politinės kampanijos finansavimo lėšas, yra politinės reklamos sklaida. Dažniausiai pasitaikantis atvejis – paskleidžiama paslėpta politinė reklama ir atitinkamai jos pakleidžiama daug daugiau negu deklaruojama. Tokiu būdu dirbtinai sumažinamos politinės kampanijos išlaidos ir gali būti pažeistas įstatymo nustatytas politinės kampanijos išlaidų limitas, taip pažeidžiant politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principą. Atsižvelgiant į tai, kad dažnai tarp politinių partijų ar atskirų politikų ir visuomenės informavimo priemonių ar verslo grupių, valdančių tas visuomenės informavimo priemones, yra užsimezgę glaudūs ryšiai, kurie sudaro visas prielaidas paslėptai politinei reklamai skleisti, šioje srityje yra ypač palankios sąlygos korupcijos rizikai atsirasti.

Kaip probleminę sritį būtų galima išskirti ir teisės aktuose numatytų poveikio priemonių taikymo praktiką už nustatytus teisės pažeidimus. Vis dar pasitaiko, ypač kitose rinkimų komisijose, kad nustačius teisės pažeidimą, tuo ir apsiribojama, nesant tam jokio teisinio pagrindo, t. y. jokių išskirtinai kaltininko atsakomybę lengvinančių aplinkybių ar pan. Tokią praktiką galima paaiškinti įvairiais ryšiais (partiniais, netiesioginiais tarnybiniais ir pan.) su teisės pažeidimą padariusiu subjektu, todėl vengiama priimti jam neigiamas teisines (ar kitokias, pavyzdžiui, rinkėjų papirkimo atveju) pasekmes sukelsiantį sprendimą. Taigi ir šioje srityje yra gana nemaža korupcijos pasireiškimo rizika.

12. VRK, kaip Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatyta nuolatinė aukščiausiosios rinkimų ir referendumų organizavimo bei vykdymo valstybės institucija, be kita ko, užtikrinanti politinių kampanijų demokratiškumą, politinių kampanijų finansavimo teisėtumą, skaidrumą ir viešumą, kartu su kitomis šią programą įgyvendinančiomis institucijomis antikorupcinio švietimo ir informavimo priemonėmis siekia ugdyti rinkėjų ir politikų bei kitų politiniuose procesuose dalyvaujančių subjektų pilietiškumą, politinę ir teisinę sąmonę, skatinti nepakantumą neetiškam ir neteisėtam elgesiui, galinčiam sudaryti realias prielaidas korupcijai.

Šią programą įgyvendinančių institucijų manymu, labai svarbu ugdyti rinkėjų sąmoningumą ir skatinti jų sąžiningumą, nes jų pilietiškumo stiprėjimas tiesioginio proporcingumo būdu sukels atitinkamas pozityvias permainas politinėje erdvėje. Kitaip tariant, turi suveikti rinkos ekonomikos dėsnis, kai paklausa paveikia pasiūlą. Ir šiuolaikinėje postmodernioje visuomenėje nebeužtenka rinkėjo informuoti apie vykstančius rinkimus ir jo teisę dalyvauti juose. Jis turi turėti galimybę padaryti racionalų sprendimą, todėl jam būtina suteikti kvalifikuotą informaciją apie kandidatus (kitus politiniame procese dalyvaujančius subjektus) jam prieinamu ir suprantamu būdu. Atitinkamai intensyvesnė tokio pobūdžio informacijos sklaida visuomenei jai priimtinais komunikacijos kanalais suponuoja politikoje dalyvaujančių subjektų didesnę atskaitomybę

visuomenei. Šiame procese labai svarbų vaidmenį vaidina ir visuomenės informavimo priemonės, visuomeninės organizacijos ir akademinės bendruomenės nariai.

PIRMASIS SKIRSNIS
POLITINIAI, TEISINIAI IR SOCIALINIAI VEIKSNIAI, TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

13. Šią programą įgyvendinančių institucijų antikorupcinei veiklai įtakos turi šalyje vykstantys politiniai procesai, priimami sprendimai, teisės aktų nuostatos.

14. Šalies institucinė sistema sukuria prielaidas korupcijos priežasčių šalinimo mechanizmui veikti, tačiau korupcijos prevenciją reglamentuojančių teisės aktų bazė ir jų nuostatų įgyvendinimas rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityje dar nėra patenkinamas, ypač dėl teikiamų finansinės atskaitomybės dokumentų turinio, formos ir terminų, per kuriuos jie turi būti pateikti. Korupcijos prevencijos galimybės tiek dėl įtakos korupcijos suvokimui, tiek dėl korupcijos priežasčių eliminavimo neišnaudojamos visa apimtimi. Dėl to korupcijos prevencijos poveikis korupcijos mastui ir suvokimui dar nėra pakankamas.

15. Šią programą įgyvendinančių institucijų, ypač – VRK ir kitų rinkimų komisijų – antikorupcinei veiklai įtakos turi tarptautinių organizacijų, kaip antai Europos Tarybos valstybių prieš korupciją grupės (GRECO), veikla. GRECO dalijasi turima informacija, įžvalgomis ir patirtimi, kaip geriau vykdyti antikorupcinę veiklą. Teikia rekomendacijas ir siūlymus, kaip išvengti korupcijos probleminėse veiklos srityse. Lietuva tinkamai įgyvendino visas jai skirtas Trečiojo vertinimo etapo rekomendacijas. GRECO ataskaitoje nurodoma, kad dėl rekomendacijų, susijusių su korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų inkriminavimu, Lietuva padarė ypač didelę pažangą ir pabaigė visapusiškos reformos procesą, priimdama reikšmingus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso pakeitimus.

Ne mažiau reikšmingi ir Lietuvos Respublikos politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo pakeitimai, padaryti įgyvendinant GRECO rekomendacijas politinių partijų finansavimo srityje. Šis įstatymas buvo išdėstytas nauja redakcija (naujos redakcijos įstatymo pavadinimas – Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas), *inter alia*, numatant politinėms partijoms prievolę teikti finansinių ataskaitų rinkinį, kurį sudaro balansas, veiklos rezultatų ataskaita ir aiškinamasis raštas, reikalaujant, kad fizinis asmuo, prieš suteikdamas auką politinei partijai ar politinės kampanijos dalyviui, įstatymų nustatyta tvarka turi deklaruoti turtą ir pajamas, nustatant, kad nepriimtinos aukos ir nepanaudotos politinės kampanijos lėšos turi būti pervedamos į valstybės biudžetą, įtvirtinant reikalavimą politinėms partijoms atidaryti atskirą politinės kampanijos banko sąskaitą, aiškiau apibrėžiant politinės kampanijos iždininko vaidmenį ir funkcijas, pratęsiant rinkimų

agitacijos kampanijos etapą, nustatant pareigą politinės kampanijos dalyviams finansavimo ataskaitą ir audito ataskaitą VRK pateikti per aiškiai apibrėžtą laikotarpį, t. y. ne vėliau kaip per 85 kalendorines dienas nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo, įtvirtinant VRK pareigą apie šio įstatymo pažeidimus informuoti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą (toliau – STT) ir Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą.

VRK taip pat priėmė atitinkamus teisės aktus, nustatančius aukų lapų įsigijimo, pildymo ir apskaitos tvarką, politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio formą, jo pildymo, pateikimo bei politinės kampanijos finansavimo apskaitos tvarką, VRK atliekamo politinės kampanijos dalyvių patikrinimo technines užduotis, valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitos ir aukų ir aukotojų sąrašo formas, jų pildymo bei pateikimo tvarką.

Be kita ko, buvo sugriežtinta administracinė ir civilinė atsakomybė už Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo pažeidimus.

Pažymėtina ir tai, kad GRECO rekomendacijų įgyvendinimo procesas neapsiribojo formaliu, mechanišku teisinio reguliavimo pakeitimu, t. y. teisės aktų projektai buvo skelbiami viešai, idant visuomenė galėtų pareikšti savo pastabas ir pasiūlymus, buvo organizuojamos įvairios tarpinstitucinės diskusijos, organizuojami įvairūs mokymai ir pan.

Taigi buvo ne tik sukurta atitinkama politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės teisinė sistema, o konkrečiai nustatytos išsamios taisyklės ir apibrėžtys, išsamus politinių kampanijų subjektų sąrašas ir jų atsakomybė, nuostatos, kuriomis siekiama finansinio skaidrumo, kontrolės mechanizmas ir sankcijos, bet ir galutinai susiformavo faktinės prielaidos (tokios kaip reikiama kompetencija ir pan.) jai tinkamai funkcionuoti tiek pačioje VRK ir kitose rinkimų komisijose, tiek politinėse partijose, tiek kitų subjektų, dalyvaujančių politinėse kampanijose, atžvilgiu.

16. GRECO ketvirtojo vertinimo etapo „Parlamento narių, teisėjų ir prokurorų korupcijos prevencija“ Lietuvos vertinimo ataskaitoje (dalyje „Seimo narių korupcijos prevencija“) kaip gerosios antikorupcinės praktikos pavyzdžiai įvardijami galimybė prašyti STT įvertinti įstatymo projektą dėl galimos rizikos korupcijos prevencijos požiūriu, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme įtvirtinta išsami interesų konfliktų reglamentavimo tvarka, lobizmo veiklą reglamentuojantis įstatymas ir viešas lobistų registras, turto deklaravimo naudingumas ir patikimumas ir pan. Nepaisant to, buvo pastebėta ir reikšmingų trūkumų, dėl kurių buvo suformuluotos atitinkamos rekomendacijos, iš kurių paminėtinos šios: toliau didinti įstatymų leidybos proceso skaidrumą užtikrinant, kad komitetų posėdžių darbotvarkės, darbiniai dokumentai ir protokolai būtų laiku parengti ir viešai prieinami; priimti taisykles, reglamentuojančias Seimo narių santykius su lobistais ir trečiosiomis šalimis, siekiančiomis daryti įtaką įstatymų priėmimo

procesui; imtis reikiamų priemonių užtikrinti veiksmingą privačių interesų deklaravimą ir kitų Seimo narių elgesį reglamentuojančių taisyklių įgyvendinimą ir jų priežiūrą.

Minėtoje ataskaitoje, be kita ko, pažymima, kad Seimo nariai privalo laikytis Valstybės politikų elgesio kodekso, kuris taikomas visiems politikams – išrinktiems ir paskirtiems įstatymų leidybos ir vykdomosios valdžios atstovams, taip pat registruotiems kandidatais į visų valstybės lygių renkamus postus. Šis kodeksas taip pat taikomas parlamentinių partijų pirmininkams ir jų pavaduotojams.

Kodekse nustatyti devyni principai: 1) pagarba žmogui ir valstybei; 2) teisingumas; 3) sąžiningumas; 4) skaidrumas ir viešumas; 5) padorumas; 6) pavyzdingumas; 7) nesavanaudiškumas; 8) nešališkumas ir 9) atsakomybė. Kodekse taip pat nustatyta pareiga valstybės politikams ir kandidatams deklaruoti privačius interesus pagal galiojančius teisės aktus.

Pažymėtina, kad kandidatų privačių interesų deklaravimas vis dar išlieka probleminis tuo aspektu, jog kartais kandidatai pateikia netinkamai užpildytą arba visai neužpildytą privačių interesų deklaraciją (tai yra vienas iš privalomai pateiktinų pareiškinių dokumentų), tačiau VRK arba kita rinkimų komisija tokį dokumentą privalo priimti, nes Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos EDS sistemoje jis būna patvirtintas kaip tinkamai užpildytas. Taip forma tampa viršesnė turinio atžvilgiu ir nėra pasiekiami rinkimų įstatymų tikslai. Dar viena problema, su kuria susiduriama šioje srityje, yra asmenų, išrinktų į atitinkamas politines pareigas, delsimas deklaruoti privačius interesus per įstatyme nustatytą terminą. Šią programą įgyvendinančios institucijos yra susirūpinusios dėl susiklosčiusios situacijos, kuri sudaro prielaidas korupcijos rizikai pasireikšti, ir dės visas pastangas, kad minėtos prielaidos būtų pašalintos.

17. Paminėtina ir Europos Komisijos 2014 m. paskelbta Europos Sąjungos kovos su korupcija ataskaita, kurioje, be kita ko, nurodomi kai kurie trūkumai įgyvendinant politinių partijų finansavimo teisinį reguliavimą, kaip antai: kad turi būti užtikrintas aukotojų sąrašų paskelbimo terminų laikymasis, kad partijų nario mokesčio dydis nėra apribotas arba efektyviai stebimas, kad per 2012 m. Seimo rinkimus susirūpinimą kėlė balsų pirkimas ir institucijų gebėjimas veiksmingai stebėti tokius faktus, apie kuriuos pranešama, ir šiuos klausimus spręsti ir kad VRK tyrimo ir analitiniai pajėgumai, kalbant apie paslėptą politinę reklamą, beveik nepakito.

Remiantis paskutiniais duomenis, šie teiginiai nėra visai tikslūs. Pavyzdžiui, iš 293 2015 m. savivaldybių tarybų rinkimų dalyvių tik 43 vėlavo paskelbti informaciją apie vieną ar daugiau aukų internete, tačiau pavėlavimas buvo nežymus (dienos ar kelių). Taip pat norėtųsi atkreipti dėmesį į tai, kad nario mokesčio dydis nuo 2014 m. sausio 1 d. yra ribojamas, be to, kartu su Valstybine mokesčių inspekcija ir Teisingumo ministerija griežtai stebima, kaip šio ribojimo yra laikomasi. Teigiamą poslinkį galima įžvelgti ir kovojant su rinkėjų balsų pirkimu: VRK sustiprino bendradarbiavimą su policija, pilietine iniciatyva „Baltosios pirštinės“, atitinkamai buvo pakeistas

Baudžiamasis kodeksas. Jau matyti teigiamas rezultatas, ypač 2015 m. savivaldybių tarybų rinkimų metu, kai dėl sistemingo rinkėjų balsų pirkimo buvo panaikinti rinkimų rezultatai ne vienoje rinkimų apygardoje. Vertinant VRK pajėgumus veiksmingai fiksuoti paslėptą politinę reklamą, nors jų vis dar trūksta, tačiau reikia pažymėti, kad 2014 m. VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriuje buvo įsteigti du papildomi etatai, daug intensyviau dirba iš VRK narių sudaryta Politinės reklamos ir papirkimų tyrimų darbo grupė.

18. Šią programą įgyvendinančios institucijos siekia efektyviai įgyvendinti įstatymų ir kitų teisės aktų joms pavestas funkcijas rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės srityse, taip pat realiai ir veiksmingai prisidėti ir prie Šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatų dėl kovos su korupcija ir viešojo sektoriaus veiklos skaidrumo įgyvendinimo.

19. Atsižvelgdamos į sociologinių tyrimų duomenis apie korupcijos būklę Lietuvoje, didelį gyventojų nepasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis, nepasitenkinimą viešojo administravimo neefektyvumu ir vertindamos korupciją kaip realią grėsmę kiekvienos institucijos ir visos šalies prestižui, šią programą įgyvendinančios institucijos vykdo sistemingą ir kryptingą antikorupcinę politiką, kurios tikslas – užtikrinti vykdomos veiklos skaidrumą, atskleisti galimas korupcijos atsiradimo prielaidas ir užkirsti galimybes joms atsirasti ateityje.

20. Akcentuodamos politinių partijų paskirtį būti tarpininkėmis tarp visuomenės ir valstybės ir atsižvelgdamos į itin menką visuomenės pasitikėjimą jomis, šią programą įgyvendinančios institucijos siekia prisidėti prie politinės kultūros ir politinio sąmoningumo, įskaitant pilietinę visuomenę, formavimo, garbingos, viešos ir etiškos politinės konkurencijos skatinimo, ragindamos visus politinių procesų dalyvius ir kitas institucijas, turinčias atitinkamus įgaliojimus rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo korupcijos prevencijos srityse, remti ir skatinti korektišką politinį bendravimą ir bendradarbiavimą bei skaidrios, atsakingos ir atskaitingos politinės kampanijos pavyzdžio, kaip vienos iš demokratinės santvarkos garantijų, tvarų įdiegimą Lietuvoje.

21. Pirmiau nurodytų tikslų šią programą įgyvendinančioms institucijoms siekti padeda įvairios pilietinės iniciatyvos, kurias jos entuziastingai palaiko ir skatina. Pavyzdžiui, su pilietine iniciatyva „Baltosios pirštinės“, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJot) ir jų projektu „Man ne dzin“ bei viešąja įstaiga „Europos namai“ ir jų projektu „Žinau, ką renku“ VRK sieja ilgalaikis sėkmingas bendradarbiavimas. 2015 m. savivaldybių tarybų rinkimų metu VRK papildomai bendradarbiavo su viešąja įstaiga „Mūsų Baltija“ (projektas „Renku merą“) bei viešąja įstaiga „Skaidri politika (projektas „Skaidri politika“).

III SKYRIUS
PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, SIEKIAMI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

22. Šios programos tikslas – siekti, kad būtų mažinamas korupcijos mastas ir būtų vykdoma kryptinga korupcijos prevencijos politika rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse, mažinamos ir šalinamos korupcijos pasireiškimo prielaidos šiose srityse bei didinamas jose vykstančių procesų ir vykdomų procedūrų atvirumas ir skaidrumas bei politinėje veikloje dalyvaujančių subjektų sąžiningumas, atsparumas korupcijai bei atskaitingumas visuomenei.

23. Programos uždaviniai:

23.1. organizuoti ir įgyvendinti korupcijos prevenciją rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse pagal galiojančius teisės aktus;

23.2 stiprinti VRK ir kitų rinkimų komisijų narių, valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų, įgyvendinančių jiems pavestas funkcijas rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse, antikorupcinės elgsenos paskatas;

23.3. stiprinti politinėje veikloje dalyvaujančių subjektų, įskaitant rinkėjus, antikorupcines paskatas;

23.4. vykdyti politinių subjektų finansavimo lėšų panaudojimo skaidrumo (paslėptos politinės reklamos sklaidos, rinkėjų papirkimo ir (arba) jų balsų pirkimo ir pan.) stebėseną bei pažeidimų užkardymą, o nustačius pažeidimus – principingiau taikyti teisės aktuose numatytas poveikio priemones.

24. Programos efektyvumas vertinamas pagal šiuos kokybinius kriterijus:

24.1. pagal „Lietuvos korupcijos žemėlapyje“ ir kituose sociologiniuose tyrimuose fiksuotą teigiamą gyventojų nuomonės pasikeitimą dėl korupcijos lygio rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse;

24.2. pagal teisės aktų nustatyta tvarka užfiksuotų pranešimų apie galimas VRK ir kitų rinkimų komisijų narių, valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų, įgyvendinančių jiems pavestas funkcijas rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse, kitų politinėje veikloje dalyvaujančių subjektų, įskaitant rinkėjus, korupcinio pobūdžio veikas skaičių;

24.3. pagal teisės aktų, reglamentuojančių rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo sritis, pažeidimų skaičiaus teigiamą pokytį.

25. Programos įgyvendinimo tarpiniai rezultatai vertinami pagal šiuos kiekybinius kriterijus:

25.1. pagal Priemonių plane numatytų priemonių įvykdymo skaičių;

25.2. pagal Priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimą per jame nustatytus terminus.

IV SKYRIUS
PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA, ATSKAITOMYBĖ

26. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja VRK pirmininkas.

27. Programos uždaviniams įgyvendinti sudaromas Priemonių planas. Jame nustatomas konkrečių priemonių turinys, už priemonių įgyvendinimą atsakingi subjektai, priemonių įgyvendinimo terminai, laukiami rezultatai ir priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

28. Priemonių plane nustatytų priemonių turinys ar jų įgyvendinimo terminai gali būti keičiami ar priemonės išbraukiamos iš Priemonių plano tik motyvuotu priemonės vykdytojo pasiūlymu, kuriam turi pritarti VRK pirmininkas. Tuo atveju, jeigu priemonės vykdymas priskiriamas kelių šią programą įgyvendinančių institucijų kompetencijai, tokį sprendimą priima visų šią programą įgyvendinančių institucijų vadovai.

29. Priemonių planas yra neatskiriama šios programos dalis.

30. Į Priemonių planą įtraukiamos ir Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonės, už kurių įgyvendinimą yra atsakinga VRK.

31. Kad būtų nuosekliai vertinama pasiekta pažanga, nustatomos problemos ir kliūtys, atsirandančios įgyvendinant šią programą:

31.1. programos priemonių vykdytojai privalo reguliariai vykdyti priemones, periodiškai rengti ir per 5 darbo dienas pasibaigus pusmečiui teikti VRK pirmininko įsakymu sudarytai darbo grupei (toliau – darbo grupė) šių priemonių vykdymo ataskaitas;

31.2. darbo grupė per 10 darbo dienų pasibaigus pusmečiui teikia VRK pirmininkui Programos 31.1 papunktyje nurodytų ataskaitų pagrindu parengtą informaciją apie Priemonių plano įgyvendinimo eigą;

31.3. VRK pirmininkas per 5 darbo dienas nuo 31.2 papunktyje nurodytos informacijos gavimo dienos kitoms šią programą įgyvendinančioms institucijoms pateikia ataskaitą dėl joms aktualių priemonių vykdymo.

32. Kad būtų nuosekliai vertinama pasiekta pažanga, nustatomos problemos ir kliūtys, atsirandančios įgyvendinant Nacionalinę kovos su korupcija programą, šią programą ir minėtų programų priemones, ir teikiama jų įgyvendinimo stebėsenai būtina informacija, VRK du kartus per metus (pasibaigus pusmečiui ir metams) ne vėliau kaip iki kito mėnesio pabaigos teikia STT turimą informaciją (vidinį tarpinį vertinimą) apie Nacionalinės kovos su korupcija programos priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą, tai pagrindžiančius ir susijusius duomenis, taip pat kitą priemonių įgyvendinimo stebėsenai būtiną informaciją.

33. Informacija apie Programos ir Priemonių plano įgyvendinimo eigą viešai skelbiama šią programą įgyvendinančių institucijų interneto svetainėse.

V SKYRIUS
PROGRAMOS ATNAUJINIMAS

34. Darbo grupė, atsižvelgdama į Nacionalinę kovos su korupcija programą, parengia ir teikia Programą įgyvendinančioms institucijoms tvirtinti naujo laikotarpio programos ir priemonių plano projektą. Visi suinteresuoti subjektai gali teikti pasiūlymus dėl Programos ir Priemonių plano nuostatų per visą jų įgyvendinimo laikotarpį.

VI SKYRIUS
PROGRAMOS FINANSAVIMAS

35. Programa vykdoma iš šią programą įgyvendinančioms institucijoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

_____

Lietuvos Respublikos
rinkimų, politinių partijų veiklos ir
politinių kampanijų finansavimo korupcijos
prevencijos 2016–2017 metų programos
priedas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2016–2017 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ 2016–2017 METŲ PLANAS

PROGRAMOS TIKSLAS – SIEKTI, KAD BŪTŲ MAŽINAMAS KORUPCIJOS MASTAS IR BŪTŲ VYKDOMA KRYPTINGA KORUPCIJOS PREVENCIJOS POLITIKA RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO SRITYSE, MAŽINAMOS IR ŠALINAMOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO PRIELAIDOS ŠIOSE SRITYSE BEI DIDINAMAS JOSE VYKSTANČIŲ PROCESŲ IR VYKDOMŲ PROCEDŪRŲ ATVIRUMAS IR SKAIDRUMAS BEI POLITINĖJE VEIKLOJE DALYVAUJANČIŲ SUBJEKTŲ SĄŽININGUMAS, ATSPARUMAS KORUPCIJAI BEI ATSKAITINGUMAS VISUOMENEI
REZULTATO KOKYBINIAI KRITERIJAI: **1. „LIETUVOS KORUPCIJOS ŽEMĖLAPYJE“ IR KITUOSE SOCIOLOGINIUOSE TYRIMUOSE FIKSUOTAS TEIGIAMAS GYVENTOJŲ NUOMONĖS PASIKEITIMAS DĖL KORUPCIJOS LYGIO RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO SRITYSE;** **2. TEISĖS AKTŲ NUSTATYTA TVARKA UŽFIKSUOTŲ PRANEŠIMŲ APIE GALIMAS VRK IR KITŲ RINKIMŲ KOMISIJŲ NARIŲ, VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR KITŲ DARBUOTOJŲ, ĮGYVENDINANČIŲ JIEMS PAVESTAS FUNKCIJAS RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO SRITYSE, KITŲ POLITINĖJE VEIKLOJE DALYVAUJANČIŲ SUBJEKTŲ, ĮSKAITANT RINKĖJUS, KORUPCINIO POBŪDŽIO VEIKAS SKAIČIUS;** **3. TEISĖS AKTŲ, REGLAMENTUOJANČIŲ RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO SRITIS, PAŽEIDIMŲ SKAIČIAUS TEIGIAMAS POKYTIS.** **TARPINIO REZULTATO KIEKYBINIAI KRITERIJAI:** **1. PRIEMONIŲ PLANE NUMATYTŲ PRIEMONIŲ ĮVYKDYMO SKAIČIUS;**

2. PRIEMONIŲ PLANE NUMATYTŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS PER JAME NUSTATYTUS TERMINUS.					
1 UŽDAVINYS ORGANIZUOTI IR ĮGYVENDINTI KORUPCIJOS PREVENCIJĄ RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ PARTIJŲ FINANSAVIMO SRITYSE PAGAL GALIOJANČIUS TEISĖS AKTUS					
Eil. Nr.	**Priemonės**	**Vykdytojai**	**Įvykdymo laikas**	**Laukiami rezultatai**	**Vertinimo kriterijai**
1.	Kreiptis į Finansų ministeriją su parengtais pasiūlymais dėl aiškesnės nepiniginių aukų apskaitos, kad būtų padaryti atitinkamų teisės aktų pakeitimai arba priimti nauji teisės aktai	VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius	2017 m. II ketv.	Politinių kampanijų finansavimas taps skaidresnis, o jo kontrolė – efektyvesnė	Parengti pasiūlymai, parengti teisės aktų pakeitimo projektai ir priimti teisės aktų pakeitimai arba nauji teisės aktai
2.	Kreiptis į Seimą su pasiūlymais dėl politinių kampanijų finansavimo ataskaitų pateikimo terminų paankstinimo, kad būtų padaryti atitinkamų teisės aktų pakeitimai	VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius	2017 m. II ketv.	Padidės politinių kampanijų finansavimo kontrolės efektyvumas	Parengti pasiūlymai, parengti teisės aktų pakeitimo projektai ir priimti teisės aktų pakeitimai
3.	Kreiptis į Seimą su pasiūlymais dėl šiuo metu politinių partijų teikiamų finansinės atskaitomybės dokumentų, kad būtų padaryti atitinkamų teisės aktų pakeitimai	VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius	2017 m. II ketv.	Padidės politinių partijų finansavimo kontrolės efektyvumas, be to, visuomenei bus žinoma, kokia yra atitinkamos politinės partijos finansavimo struktūra	Parengti pasiūlymai, parengti teisės aktų pakeitimo projektai ir priimti teisės aktų pakeitimai
2 UŽDAVINYS STIPRINTI VRK IR KITŲ RINKIMŲ KOMISIJŲ NARIŲ, VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR KITŲ DARBUOTOJŲ, ĮGYVENDINANČIŲ JIEMS PAVESTAS FUNKCIJAS RINKIMŲ, POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO SRITYSE, ANTIKORUPCINĖS ELGSENOS PASKATAS					
4.	Organizuoti VRK narių, VRK	VRK sekretoriato	Kiekvienais	Šių asmenų papildomas	Mokymų akademinių

	sekretoriato valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų tęstinius (antrinius) antikorupcinius mokymus	Rinkimų organizavimo skyrius	metais	(platesnis) švietimas antikorupcijos tema sutvirtins jų antikorupcinį imunitetą	valandų skaičius, tenkantis vienam kursus išklausiusiam asmeniui
5.	Kartu su STT organizuoti naujai paskirtų apygardų (savivaldybės) rinkimų komisijų pirmininkų įvadinius antikorupcinius mokymus	VRK sekretoriato Rinkimų organizavimo skyrius, STT direktoriaus įgalioti pareigūnai / darbuotojai	Likus ne mažiau kaip 12 savaičių iki rinkimų dienos	Šių asmenų švietimas antikorupcijos tema sustiprins jų antikorupcinį imunitetą ir sudarys prielaidas atsakingiau laikytis duodamo apygardos (savivaldybės) komisijos pirmininko rašytinio pasižadėjimo	
6.	Parengti ir patvirtinti apygardos (savivaldybės) rinkimų komisijos narių, apylinkės rinkimų komisijos narių, rinkimų stebėtojų elgesio vadovus (angl. *Code of conduct*)	Darbo grupė	2016 m. II ketv.	Viename akte bus aiškiai reglamentuoti rinkimų komisijų narių, stebėtojų veiklos principai, jų teisės ir pareigos. Rinkimų komisijų nariai ir stebėtojai tiksliai žinos savo teises ir pareigas ir laikysis nustatytų veiklos principų	Parengti ir patvirtinti atitinkami elgesio vadovai
3 UŽDAVINYS STIPRINTI POLITINĖJE VEIKLOJE DALYVAUJANČIŲ SUBJEKTŲ, ĮSKAITANT RINKĖJUS, ANTIKORUPCINES PASKATAS					
7.	Parengti rinkimų analitines apžvalgas ir paskelbti VRK interneto svetainėje	Darbo grupė, VRK sekretoriato Kompiuterinių technologijų skyrius	Per 3 mėn. nuo galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo	Bus nustatytos dažniausiai analizuojamoje srityje pasitaikančios problemos, galinčios provokuoti korupcinį elgesį, ir suinteresuotiems subjektams bei visuomenei	Parengtos ir VRK interneto svetainėje paskelbtos analinės apžvalgos rinkimų tematika

				pateikta informacija, aktuali tolesnėms diskusijoms bei įstatymų leidybai	
8.	Parengti politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo analitines apžvalgas ir paskelbti VRK interneto svetainėje	VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius	Ne vėliau kaip po 3 mėn. pasibaigus galutiniam politinių kampanijų finansavimo ataskaitų pateikimo terminui	Bus nustatytos dažniausiai analizuojamoje srityje pasitaikančios problemos, galinčios provokuoti korupcinį elgesį, ir suinteresuotiems subjektams bei visuomenei pateikta informacija, aktuali tolesnėms diskusijoms bei įstatymų leidybai	Parengtos ir VRK interneto svetainėje paskelbtos analinės apžvalgos politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo tematika
9.	Organizuoti viešus analitinių apžvalgų aptarimus su kitų institucijų, turinčių įgaliojimus rinkimų organizavimo ir vykdymo, politinių partijų veiklos bei politinių kampanijų finansavimo kontrolės srityse, politinių partijų, visuomeninių organizacijų, akademinės bendruomenės, žiniasklaidos atstovais ir kitais subjektais	Apžvalgų rengėjai	Ne vėliau kaip per 2 mėn. nuo viešo apžvalgų paskelbimo	Taip bus vykdoma gerosios praktikos sklaida ir ieškoma būdu ydingai praktikai užkardyti	Suorganizuoti aptarimai, parengti ir išplatinti pranešimai spaudai
10.	Kartu su kitomis institucijomis, turinčiomis atitinkamus įgaliojimus politinių partijų veiklos bei politinių kampanijų finansavimo srityje, vykdyti rinkėjų sąmoningumo ugdymo ir sąžiningumo skatinimo kampanijas	VRK sekretoriato Rinkimų organizavimo skyrius	Kiekvienų rinkimų metu	Tokios kampanijos paskatins rinkėjus aktyviau dalyvauti rinkimuose (referendumuose) ir tarnaus kaip prevencinė priemonė kovojant su rinkėjų papirkimu	Rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičius (proc.) ir pasitvirtinusių rinkėjų papirkimų atvejų skaičius
11.	Sukurti elektroninius kandidatų į valstybės politikus privačių interesų deklaravimo stebėsenos ir informavimo	VRK sekretoriato Kompiuterinių technologijų	2016 m. III ketv.	Palengvintas kandidatų į valstybės politikus privačių interesų	VTEK ir VRK interneto svetainėse pateikta lyginamoji privačių

	įrankius bei jų pagalba apdorotą informaciją skelbti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) ir VRK interneto svetainėse	skyrius VTEK Administravimo ir Prevencijos skyriai		deklaravimo prievolės įgyvendinimas ir užtikrintas jų privačių interesų viešumas	interesų deklaracijų informacija, užtikrintas automatinis kandidatų į valstybės politikus informavimas apie deklaracijos duomenų neatitikimus
12.	VRK interneto svetainėje sukurti gerai matomą skyrelį anoniminiams pranešimams apie galimus korupcijos atvejus rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse bei tikėtiną administracinių išteklių panaudojimą politinės kampanijos tikslams	VRK sekretoriato Kompiuterinių technologijų skyrius	2016 m. I ketv.	Užkirsti kelią galimam korupcijos pasireiškimui rinkimų, politinių partijų veiklos ir politinių kampanijų finansavimo srityse (apskritai) ir asmenų, kurie eina atitinkamas pareigas valstybės / savivaldybių institucijose / įmonėse, piktnaudžiavimui tarnybine padėtimi ir valstybės / savivaldybių išteklių panaudojimui ne pagal tikslinę jų paskirtį (konkrečiai)	VRK interneto svetainėje sukurtas atitinkamas skyrelis
13.	Organizuojant susitikimus su visuomenės informavimo priemonių ir pilietinės visuomenės atstovais, prisidėti prie politinės kultūros sklaidos	Darbo grupė	Pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per metus	Akcentuojant gerosios praktikos pavyzdžius, bus skatinamas politinis sąmoningumas, mandagumas, garbingumas bei etikos principų laikymasis, atitinkamai keliantys pasitikėjimą politikais ir demokratija apskritai visuomenėje	Suorganizuotas susitikimas, parengtas ir išplatintas pranešimas spaudai

14.	Kartu su VTEK išplatinti pranešimą spaudai dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi, skirtą asmenims, kandidatuojantiems į politines pareigas	VRK pirmininkas, VTEK pirmininkas	Likus ne mažiau kaip 10 dienų iki pareiškinių dokumentų priėmimo dienos	Užtikrinti efektyvų ir operatyvų rinkimų įstatymų nuostatų dėl pareiškinių dokumentų pateikimo įgyvendinimą	Išplatintas pranešimas spaudai
15.	Kartu su VTEK išplatinti pranešimą spaudai dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi, skirtą asmenims, naujai išrinktiems į politines pareigas	VRK pirmininkas, VTEK pirmininkas	Ne vėliau kaip per savaitę po to, kai asmenys, naujai išrinkti į atitinkamas politines pareigas, įgyja įgaliojimus	Užtikrinti efektyvų ir operatyvų Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo įgyvendinimą	Išplatintas pranešimas spaudai
16.	Populiarinti interneto svetainę www.rinkejopuslapis.lt	VRK sekretoriato Kompiuterinių technologijų skyrius	Nuolat	Rinkėjams sudaroma galimybė patikrinti, ar teisingai nurodytos jų aukos politinės kampanijos dalyviams, jų dalyvavimo rinkimuose istorija ir pan., ir taip užtikrinimas šių procesų skaidrumas ir atvirumas visuomenei bei didinamas visuomenės pasitikėjimas politinėmis partijomis, rinkimų rezultatais bei demokratijos atributais apskritai	Interneto svetainės www.rinkejopuslapis.lt lankytojų skaičiaus didėjimas
4 UŽDAVINYS VYKDYTI POLITINIŲ SUBJEKTŲ FINANSAVIMO LĖŠŲ PANAUDOJIMO SKAIDRUMO (PASLĖPTOS POLITINĖS REKLAMOS SKLAIDOS, RINKĖJŲ PAPIRKIMO IR (ARBA) JŲ BALSŲ PIRKIMO IR PAN.) STEBĖSENĄ IR PAŽEIDIMŲ UŽKARDYMĄ, O NUSTAČIUS PAŽEIDIMUS – PRINCIPINGIAU TAIKYTI TEISĖS AKTUOSE NUMATYTAS POVEIKIO					

PRIEMONES					
17.	Parengti politinės reklamos kainų palyginimo modelį	VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius	2016 m. II ketv.	Toks modelis reikalingas siekiant įvertinti tikrąsias skleidžiamos politinės reklamos kainas. Jį taikant būtų galima nuodugniau patikrinti politinių kampanijų dalyvių pateiktas politinių kampanijų finansavimo ataskaitas ir nustatyti, ar jose nurodytos išlaidos politinei reklamai yra pagrįstos ir nėra dirbtinai padidintos arba sumažintos	Parengtas politinės reklamos kainų palyginimo modelis
18.	Informacijos apie politinių partijų, politikų, kitų subjektų steigiamas visuomenines organizacijas, organizuojamus renginius ir pan. rinkimas ir analizė	Darbo grupė	Politinės kampanijos laikotarpiu	Tokio pobūdžio informacija yra reikalinga siekiant išsiaiškinti rinkėjų papirkimo atvejus, o tam tikrais atvejais – ir finansavimo per trečiuosius asmenis atvejus. Tai ir prevencinė priemonė tuo požiūriu, kad politinės partijos ir kiti subjektai, žinodami, kad yra atliekama stebėsena šiuo aspektu, vengs neteisėtai elgtis.	Nustatytų rinkėjų papirkimo atvejų skaičius
19.	Organizuoti kitų rinkimų (referendumų) komisijų narių susitikimus su policijos ir prokuratūros atstovais	VRK sekretoriato Politinių partijų ir politinių kampanijų	Likus ne mažiau kaip 2 savaitėms iki rinkimų dienos	Tokio pobūdžio šių asmenų švietimas ne tik dar labiau sustiprins jų antikorupcinį imunitetą,	Pažeidimų, padarytų balsavimo metu atitinkamoje rinkimų apylinkėje (apygardoje)

		finansavimo kontrolės skyrius, generalinio policijos komisaro įgalioti policijos pareigūnai, generalinio prokuroro įgalioti prokurorai / darbuotojai		bet ir tarnaus kaip prevencinė priemonė kovojant su rinkėjų papirkimu / jų balsų pirkimu, taip pat kitais pažeidimais, paprastai padaromais balsavimo metu	skaičius (jo mažėjimas perspektyvoje)
20.	Teisės aktuose numatytų poveikio priemonių taikymo nustačius teisės pažeidimus praktikos peržiūra	VRK nariai, kitų rinkimų komisijų nariai	Nustačius pažeidimus	Principingesnis už nustatytus teisės pažeidimus teisės aktuose numatytų poveikio priemonių taikymas sudarys sąlygas bendrajai ir specialiajai prevencijai, turės teigiamos įtakos visuomenės nuomonei dėl atsakomybės išvengiamumo politinių partijų veiklos, rinkimų ir politinių kampanijų finansavimo srityse	Nustatytų pažeidimų ir pritaikytų poveikio priemonių santykio pokytis